

Sygn. akt VU 92/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marcin Wojciechowski

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku R. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania R. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 8 grudnia 2014r. sygn. (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy R. K. prawo do emerytury od dnia 27 listopada 2014 roku;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy R. K. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt V U 92/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 grudnia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy R. K. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Odwołaniem z dnia 8 stycznia 2015 roku wnioskodawca R. K. wniósł o zmianę powyższej decyzji i przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. Ubezpieczony wniósł o zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 3 marca 1978 roku do dnia 28 lutego 1987 roku w Przedsiębiorstwie (...) w B. w charakterze mechanika samochodowego. Nadto wniósł o zaliczenie do okresu składkowego okresu pracy od dnia 8 października 1983 roku do dnia 21 grudnia 1983 roku.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc brak podstaw do zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach wyżej wymienionego okresu, gdyż pracodawca nie wystawił wnioskodawcy świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nadto podkreślił, iż wymienione przez wnioskodawcę stanowisko nie znajduje potwierdzenia zarówno w wykazie A, dział XIV, poz. 14 pkt 2 Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa, Przemysłu, Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku, jak i również w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca R. K., urodzony w dniu (...), złożył w dniu (...) 2014 roku wniosek o przyznanie emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt o emeryturę)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 29 lat, 8 miesięcy i 23 dni, w tym 11 lat, 5 miesięcy i 23 dni w szczególnych warunkach.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 8 grudnia 2014 roku k. 11 akt o emeryturę, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 31 marca 2014 roku k. 7 akt o emeryturę)

Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i z dniem 31 marca 2014 roku rozwiązał stosunek pracy.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt o emeryturę oraz świadectwo pracy z dnia 31 marca 2014 roku k. 7 akt o emeryturę)

R. K. od dnia 3 marca 1978 roku do dnia 28 lutego 1987 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowisku mechanika samochodowego w kanale naprawczym. W okresie od marca 1982 roku do października 1983 roku wnioskodawca przebywał na kontrakcie w Iraku, gdzie został delegowany przez pracodawcę - wykonywał tam taką samą pracę jak u dotychczasowego pracodawcy. W spornym okresie jego praca polegała na naprawie samochodów ciężarowych, autobusów, dźwigów samochodowych w kanale naprawczym. Do jego stałych i codziennych obowiązków należała wymiana uszkodzonych podzespołów, tj. skrzyni biegów, sprzęgła, silników, tylnych mostów, naprawa tylnych mostów. Wnioskodawca stale wykonywał pracę w kanale naprawczym. Poza kanałem nie wykonywał innych prac, bowiem wymontowane elementy odsyłane były do podmiotu zewnętrznego celem regeneracji. Była to praca po 8 godzin dziennie, z czego ponad 7 godzin wnioskodawca spędzał w kanale, pozostały czas wypełniały przerwy pracownicze. Za tą pracę wnioskodawca otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych. Ubezpieczony w okresie od 8 października 1983 roku do 29 lutego 1984 roku pozostawał na bezpłatnym urlopie.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 28 lutego 1987 roku w aktach osobowych i k. 33 akt o emeryturę oraz k. 5 akt kapitałowych; umowa o pracę z dnia 31 sierpnia 1982 roku w aktach osobowych i k. 59-62 akt o emeryturę; zeznania świadka A. C. protokół rozprawy z dnia 8 czerwca 2015 roku nagranie od minuty 9:45 do minuty 16:57 k. 22v; zeznania świadka E. W. protokół rozprawy z dnia 8 czerwca 2015 roku nagranie od minuty 16:57 do minuty 21:59 k. 22v-23 oraz zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 8 czerwca 2015 roku nagranie od minuty 1:58 do minuty 8:00 k. 22-22v oraz protokół z dnia 28 stycznia 2016 roku nagranie od minuty 2:28 do minuty 7:54 k. 39-39v)

ZUS decyzją z dnia 8 maja 2015 roku przyznał ubezpieczonemu świadczenie przedemerytalne od dnia 16 kwietnia 2015 roku.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 8 maja 2015 roku k. 16 akt o świadczenie przedemerytalne)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany piętnastoletni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości - wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie pozostaje w stosunku pracy.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku w sprawie o sygn. akt II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało

kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność nie dysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach, nie przesądza jeszcze, że R. K. takiej pracy nie wykonywał.

Na wnioskodawcy spoczywał ciężar wykazania, że wykonywał prace w szczególnych warunkach w zakwestionowanych przez organ rentowy okresach zatrudnienia i w ocenie Sądu temu obowiązкови sprostał.

R. K. w okresie od dnia 3 marca 1978 do dnia 28 lutego 1987 roku był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowisku mechanika samochodowego. Przeprowadzone postępowanie dowodowe w postaci zeznań świadków A. C. i E. W. - osób, które razem z wnioskodawcą pracowały oraz przesłuchania samego ubezpieczonego - nie kwestionowanych przez organ rentowy - jak i ze zgromadzonych w aktach osobowych dokumentów wynika, że wnioskodawca od początku zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w B. aż do końca zatrudnienia pracował jako mechanik samochodowy w kanale naprawczym. Do jego stałych i codziennych obowiązków należała wymiana uszkodzonych podzespołów, tj. skrzyni biegów, sprzęgła, silników, tylnych mostów, naprawa tylnych mostów. Również w okresie pracy na kontrakcie w Iraku, gdzie został delegowany przez pracodawcę, do podstawowych obowiązków R. K. należała naprawa pojazdów w kanale naprawczym.

Przesłuchani w sprawie świadkowie potwierdzili zeznania wnioskodawcy co do stałego charakteru jego pracy jako mechanika wykonującego swoją pracę w kanale naprawczym, a z dokumentów wynika, że praca była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z tych względów Sąd uznał, że praca wnioskodawcy w okresie od dnia 3 marca 1978 roku do dnia 28 lutego 1987 roku przy naprawie samochodów w kanale naprawczym była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach zgodnie w wykazem A. Prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych są bowiem wymienione wykazie A, Dziale XIV, poz. 16, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku i podlegają uwzględnieniu jako prace w warunkach szczególnych na cele emerytalno - rentowe.

Zdaniem Sądu Okręgowego wnioskodawca udowodnił, że w okresie od dnia 3 marca 1978 do dnia 28 lutego 1987 roku (za wyjątkiem urlopu bezpłatnego, na którym wnioskodawca przebywał od dnia 8 października 1983 roku do dnia 29 lutego 1984 roku) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach. R. K., po zaliczeniu spornego okresu pracy do okresu uznanego przez organ rentowy w wymiarze 11 lat, 5 miesięcy i 23 dni, wykazał, że pracował w szczególnych warunkach przez okres znacznie przekraczający 15 lat.

Oceny tej nie zmienia okoliczność nie wystawienia przez Przedsiębiorstwo (...) w B. wnioskodawcy świadectwa pracy w szczególnych warunkach za sporny okres czasu. Skoro przeprowadzone w sprawie dowody wykazały, że ubezpieczony taką pracę rzeczywiście świadczył, brak świadectwa pracy w szczególnych warunkach, nie może go pozbawiać prawa do emerytury, jak chce organ rentowy. Świadectwo pracy w szczególnych warunkach - jak już wyżej zostało podniesione - nie jest bowiem wyłącznym dowodem służącym do wykazania charakteru świadczonej pracy. A co za tym idzie jego brak nie wyklucza ustalenia, że świadczona praca była pracą w szczególnych warunkach, co wnioskodawca wykazał w niniejszym postępowaniu.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy R. K. prawo do emerytury z dniem 27 listopada 2014 roku, tj. z dniem, w którym wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury.